65.32(5Δбх)
А 38

apsnə assr jlar rḳomissariaţ adgıəl akuaarəxrazə

27/1865

„aḳolxoz mya socializm myouṛ, iara ubri aḳ zaɟəḳ auṛ aḳrəzua anxaɟa rzə myasə iəqaʒou“.

(akət-nxamya arţelı aɸərpşə usţav aqnəɸ).

А6х23 5/112

P 15616

akət-nxamyaɸ arţelı

ausţav

apsnə assr ..... araion

..... akətsoveţ aɸə iəqou

.....

(arţelı axıʒ ançaɸəuṛ)

ОНЕШАТОП
ОНЕШАТОП

apsnəɸi aħəntkarraɸ ɫqutəɟra aqua 1936

НАЦИОНАЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА
АБХАЗИИ им И. Г. ПАПАСКИР

УСТАВ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ АРТЕЛИ

★

atəɣrazə takzəpxəkuu **m. ahaşba.**
aţexredakţor **n. tarkil.**
akıəpxırazə ırətouр 20/x,-36 ş. akıəpxı
aarxarazə anapə açayuр 28/x-36 ş.
azakaz № 4863. aţiraz 1100.
apliţ № 2177.

apsnəɣı ahəntkarraɣ ıqutəɣra aţıpografia, aqua aul. lenin ıəxız zxəu № 3

aoıiaraha auəs zua akolxozaa hsoveţ həntkarraɸə aybaɸi reizara dəu aɸə irədərkəlaz, sssr jlar rkomissarja rsoveţi, vkp(b) acentr komiţeţi ifakudəroıuoıuaz akət-nxamya arţelı azə aɸərpşə ustav ala iqaçanə_____

_____ araion _____ akətsoveţ aɸə iəqou akolxoz

_____ _____ ialou rzeipş eizaraɸə

_____ _____ _____

(amşɸhara, amza, aşəkus)

azə irədərkəlţ rkət-nxamya arţelı azə abri austav

akət-nxamya arţelı ialou reizara axagəlayə _____

(anapançara)

aizara asekreţar_____

(anapançara)

akət-nxamya arţelı auəsţavkua znərço araion ţquə aɸə ianəup abr

№_____ ala _____

(amşɸhara, amza aşəkus)

araiispolkom axagəlay _____

(anapançara)

raizo axəlapşyə _____

(anapançara)

amhər
aarxarta

(arţelı axıʒ)

akət-nxamyaꝝ arţelı

ausţav

I

izəzkˌəlsranə iəqakuoui auəsnagʒaꝝkuei

1. . . . . araion . . . . . akəta inxo akˌrəzua anxayəjlar dara rguapxarala akət-nxaraꝝ arţelınə rɸeidərkˌəloiţ, irzeipşəu aməruəgakua rəla, irzeipşəu auəsura aiɸkˌaarala, kˌollekţiv hasabla, daɸajakˌala iuħozar, irzeipşəu anxamya ſakudərgəlarc, akˌulakˌ inagʒanə iiaairc, aekˌsɒloaţaţorɟa, ajlar raɔıaɟa zegıə iriaairc, akˌazguaqrei, alaſcarei rçəxuꝝa pərɟarc, axazənxamya ssa aiçaxara iaiaairc, dara abart rəlagıə akˌolxozaa rzə eiɔııəu abzazara ſakudərgəlarcə.

akˌolxoz mya, socializm myouɒ, iara ubri akˌəzaɟəkˌ auɒ akˌrəzua anxayəjlar rzə myas iəqaʒou. arţelı aɥlenɟa rxə iadərçoiţ dara r-arţelı dərɔıuɔıualarc, kiala auəs rəularc, dousə iiuəz zeipşrou eipş ala akˌolxoz axaɬalaxugıə rşalarc, irzeipşəu amal rəxıɥalarc, akˌolxoz mazara naɒə adərkˌəlalarc, eiɥahalarc, aţrakţorkuei amaſənakuei hatər rəkuçanə inəquərgalarc, auəsuəga raxuə: aɸə, aɟ, akˌambaſ anaɒə bzia rəgdmərxalarc, dara iərꝝəu auəsuɟei anxaɟei rħəntkarra aqnəꝝ adçakua iaaroua narəgʒalarc, iara ubas rkˌolxoz bolışevikˌꝝ kˌolxoznə, akˌolxozaa zegıə zaʑiţoɥnikˌɟanə iqarçarc.

II

adgıəl uəs azə

2. arţelı aɥlenɟa rədgıəlkua uajəraanʒa irəbɟaz aħaakua zegıə rəbɟərxəueiţ alaçarta amxkua zegıə eilaçanə arţelı iazeipşəu dgıəl eizakˌnə iſtarçoiţ.

s. s. s. r.-ꝝəlanꝝi adgıəl zegıə eipş, arţelı iamɒəçakˌəu adgıəl zegıə jlarə ieicərzeipşəu, aħəntkarra iaꝝəu dgıəlnə iəqouɒ. auəsuɟei anxaɟei rħəntkarra auəspqarakua işərħo eipş ui adgıəl arţelı axə ianarxuarazə ɸħarada xərxuagas iamouɒ, ari daɸajakˌala iaanago—ui adgıəl naʒaʒa arţelı iamouɒ, atirei aaxuarei iakuitəmkˌua, rendlagıə atira aləmşo.

arţelıkua dousə izkuəitəu adgıəlkua pɟanə aħəntkarraꝝ akţla iſtəxnə zaqa əqou ançanə, ħaas iamou arbanə ɸħarada rxarxuarazə araionꝝ isɒolkˌom aqnəꝝ iroueiţ. dara ubart arţelıkua radgıəlkua irəcrəmçozar cəxra rəkuəm aħəntkarraꝝ fond dgıəlkua irəcxnə, mamzargıə axazənxaɟa adgıəl məcxuə irəmou rəmxnə, iara abri aqnəꝝgıə arţelı adgıəl iaꝝəm dgıəl bɟaxa (ɥerezɒolosica) alanə iqamlarouɒ.

irzeipşəu adgıəl aqnəꝝ akˌolxozaa təʒguaras (utras, bahɥas) tʒəcəpxıaʒa rxə iadərxuarazə dgıəl-pətkˌ, dgıəl-pətkˌ rzalərxəueiţ.

„kərtpəlapi s.s.r. akolxozaa rzə akətnxamya artelı austav aqaçarei, akolxozaa ralarjajarei, rədkələrei rzə iaapjanə iəqaçapkuou ha kərtpəlapi sovnarkomi, kərtpəlapi acentr komiteti iəltərxəz s.s.s.r. narkomzemi, ck vkp(b) akət-nxamya aqusei zəkuşahatxaz akuçara (hapxıa mai mza 17, 1935 şəkusazə agazet „pravdei" mai mza 18, 1935 şəkusazə agazet „zaria vostokəei" irnəz) işaho ala, akolxoz t3akua (rxəbrakua zəkugəlou alamçakua) uətra-qaçartas, alərçlakua raa3artas, iahhap, alərçla aa3artas, kuaças, xəbgas aisər aarəxərtas, mpləxərta bnasə, ştasə rxə iadərxuarazə irzənrəqua atə3guar dgıəl axəpxıa3ara abri aqara azəpjazaait: . . . . . gektar.

3. eizaknə qarak artelı iapnə iəltou adgıəl agərxara qamla3aroup. artelı ialçua auaa artelı adgıəl ialxnə adgıəl rətara qalom. artelı ialçua auaa adgıəl rourc alşoit zxə iakuitnə iəltou ahəntkarrap adgıəl fond macara aqnəp.

alaçara eikuərşa lakurotuotuanə işəqou iapərpşnə artelı dgıəlkua rşoit iəlarço mxərtala; alaçara eikuərşa işəlakudərgəlaz ala amxkua uqastkala işanə abrigadakua irədərçoit ui alaçara-eikuərşa aphara nqaan3a.

akolxoz ferma araxu zlanəqurgaşa aqala aarəxərtas iakunagaxaşa adgıəl aferma iartoit . . . . . gektar.

(akolxoz araxu aa3arta aferma dəu amazar, ubri aferma araxu irəzxaşa aqala aarəxərta adgıəl azaləxpnə iəqazar, iara ubri ialərxəşa adgıəlgıə akolxoz iamazar, ubasqanoup abra atəp inəjəu anxadərpaaua)

III

aarəxra aməruəgakua rzə

4. artelı ialou irzeipşpnə eilarçoit auəsuəga araxu zegıə, akət-nxamyap məruəgakua (akuatan, alaçaga, aualtga, apapaga, arxəga) ajla, irzeipşəu araxu irəzxaşa aqala, artelı anxamya iataxəu axəbrakua, akət-nxamyap aaləç (produktkua) akrələxrazə auəsuərta anaplakkua zegıə.

akolxoz at3ə ixə iaiərxuaracə akolxoz ialamçakua izənxoit abart: dousə izəynou ayənkua, dousə rxap raxuə, rəpsaap, dousə rəraxu rnəqugarazə iərtaxkuou rxəbrakua.

akət-nxamyap məruəgakua akolxozaa ianeilarço akolxoz ialamçakua dousə ryənkua rpə irzənrəqueit irərtaz adgıəlkua rpə auəs zlaruəşa aməruəga ssakua.

artelı ialou aulenja ianaartaxxo rxə iadərxuarazə irzeipşəu auəsuəga araxukua irəlxnə pətk apkua, ma ajkua, mamzargıə ajkambalkua əkudərgəloit. akolxoz ialou auayə, zəynə auəsurazə apkua ztaxəu, art apkua, ma ajkua (mamzargıə ajkambalkua) iərtoit kıərala.

artelı ialou eipərkaaueit araxu . . . . . raa3arazə atovarp ferma.

(abraqa iançapəup ari artelı araxu eilapsa akuu, raxuxkək akuu iəraa3o, raxuxkək akuzar iarbanəu).

5. „kərtpəlapi s.s.s.r. akolxozaa rzə akəta-nxamya artelı austav aqaçarei, akolxozaa ralajajarei rədkələrei rzə iaapjanə iəqaçapkuou" ha kərtpəlapi asovnarkomi kərtpəlapi acentr komiteti iəltərxəz, s.s.s.r. narkomzemi ck vkp(b) akət-nxamyap aqusei zəkuşahatxaz akuçara (hapxıa mai mza 17, 1935 şəkusazə agazet „pravdei", mai mza 18, 1935 şəkusazə agazet „zaria vostokəei" irnəz) işaho ala akolxoz t3akua irəmazaarc alşoit araxu xəpxıa3ara abriaqara: ajkua, ma ajkambalkua . . . . . xə, uərt rnays alamaqa iaiəuou apar . . . xə, ahankua alari darei . . . . . xə,

apsasa . . . . xə, aſxəmzakua 20 rɸənʒei, apsaaꝑi aḳroliḳkuei zaqa izanço, nasgıə, inacçanə . . . . ɸəḳ, ... ɸadaḳ, ma . . . . guəɿḳ.

IV

arţeli iara aɲravleniei ruəsura

6. arţelı ialou uals rxə iadərçoiţ rḳolleḳţiv nxamya ɲlanla imyapərgalarazə, akət-nxamya aarəxrazə auəsuɟei anxaɟei rħəntkarra eihabəra iaarədərçalaḳı aḳə agməɿḳua inargʒalarc, aħəntkarra aqnəꝑ arţelı iadəu zegıə qarçalarc.

aḳə agəmḳua inargʒarazə arţelı ialou irədərḳəloiţ: alaçara aɲlan, aɟaoıuara aɲlan, ariad bɿara auəsura, atagalara, aꝑaꝑara, iara aḳolxoz aqazəſakuei, izeipşroui hasab rzəunə ɸayratagalan iɟaoıuanə aʒənrazə anəɿra, iara ubasgıə araxu aaʒarazgıə aħəntkarra aqnəꝑ ɲlans iroua.

arţelı aɲravleniei, iara arţelı aɥlenɟei rxə iadərçoiţ:

a) işakunago eipş ineivəga-aaivəganə ilaço, içauəlanə iɟaoıuo, ahasḳıənkua əkuxəua, ɸayratagalan iɟaoıuanə aʒənrazə inrəɿuei, aɟaoıuarei daara ibzianə auəs rəzua, aţexniḳaꝑ ḳulıţurakua rəriadkua rəbɿara hasḳıənḳ aanməɿḳua auəs rəzua, aɸħara iaxmərpaḳua abamba aſaɲkua anəi rədəħħalanə, araxu aaʒarta aţovarꝑ fermakua rəqnəꝑ eipş aḳolxozaa rxaꝑə raxu rəqnəꝑgıə auac aaganə adgıəlkua rɟua, mineralꝑ rɟəgala adgıəlkua rpsəlo, aarəxra iapərxagou axuaɥa-maɥakua nərɟo, aɸayratagalara ianaamtou inaxmərpaḳua, ipxastamꝑəḳua itagalo, aʒəkuçarta aƶrakua rəckıo, ixıɥo, abnakua xıɥo, amxə zəxıɥo abnakua anaɲə rədḳəlo, atəpanꝑi adgıəl eihabəra agroţexniḳaꝑ pqarakua iəſtərxəua aḳə aarəgməɿḳua inagʒo aḳolxoz aɸayra iazdərhalarc;

b) alaçarazə jlasə ireioııəu ajlakua alərxlaracə, guam-ɥam alarməɿḳua idrəckıalaracə, aƶə imgaraꝑə irəxıɥalaracə, ibɿəmsraꝑə naɲə adərḳəlalaracə, ahaua ckıa axıneiua axəbrakua rɸə irɟaxlarc, ajla xḳə bziakua rəlaçartakua dərtbaalarc;

c) arţelı iaꝑnə iamou adgıəl zegıə rxə iarxuo, adgıəl ađaʒakua anaɲə rədḳəlanə iqaço, auəjrakua pjo, aʒəkuçaga aƶrakua qaço, aḳolxoz aynəuçqa adgıəl eiɸḳaaua, rəlaçartakua dərtbaalarc;

ç) aḳolxozaa irzeipşnə irəmou auəsuəga akət-nxamyaꝑ məruəgakua, ajlakua, egıərt aarəxga maꝑaxukuagıə arţelı iaꝑnə iamou, iahħaɲ, aţraḳţorkua, aꝑaꝑagakua (aɥa guəlxga), aḳombainkua, ubas auəsuɟei anxaɟei rħəntkarra ala mţs-kua rqnəꝑ aḳolxozaa rəcxəraarazə iroua egıərt amaſənakuagıə iaxıənʒazalşo rxə iadərxualaracə, irzeipşəu auəsuəga raxuəi, amaruəgakuei anaɲə rəgərməɿracə, aḳolxoz raxuəi aḳolxoz məruəgakuei eskıənagıə ibzianə iəqazaraꝑə eipş reiɥaharei;

d) araxu aaʒarta afermakua eiɸərḳaarac, iaxıalşo aɸkua raaʒarta afermakua eiɸərḳaarc, art afermakua rɸə iəraaʒo araxu rxəpxıaʒara iazdərhalarc, rəjla eioııərꝑlarc, irəlçua iazdərhalarc. aḳolxozaa rxazə ajkua rouraꝑə, apsasa rouraꝑə acxəraara rərtalarc, iara arţelı araxu reipş, arţelı ialou irxaꝑnə irəmou araxugıə rəjla reioııꝑrazə akıakua jla bziakuei, aɟaoıijla bziakuei ubart araxukua iddərnərialarc, azooţexniḳaꝑ pqarakuei araxu rhakıəmraꝑ pqarakuei aḳrəgəmḳua inarəgʒalarc;

đ) aqaƚa aarəxərtakua dərtbaalarc, ađkuei aƿartakuei naƿ rədkəlanə izlaqou eioııərƿlarc, aķolxoz aɸə guəķpsəķala auəs zua aķolxozaa irxaƿnə irəmou araxu iaxıalşo aķolxoz raxuə rħərtaɸə idərħlarazə azin rərtalarc, iaxıalşo iara ubasgıə aķolxozaa dousə irxaƿnə irəmou rəraxu rnəqugarazə ruəsuəmtakua rəxura iaxəpxıaʒalanə aqaƚa rərtalarazə;

e) atəpanə ahauei adgıələi zeipşrou iaɸərpşnə egıərt akət-nxamyaƿ uəsxķkua dərɸialarc, aɥai ƿlanţaciakua, aciţruskua, aƚər bahɥa, aʅ-kuaça, adap jla bzia, rami, aţungəi ubas egıərt ķərnəzçua aitahakuei, aixahaƿkua raaʒartakuei dərɸialarc; aɥai ƿlanţaciakuei, aciţrus-çlakuei, aƚər bahɥakuei, aʅkuaçakuei, ubas egıərt aķərnəzçua aitahakuei, iara ubəs atatəni, aķərƿəjərtei, auətratəxkuei aķarţofelıkuei rəriadbʅarakua rɸə ianaamtou iaxmərpaķua idraƚalarc; aɥaii, aciţruskuei, ubas egıərtgıə ianaamtou irxuƚƿlarc, iaaʒa-ixıɥa eiləxnə ireioııəu aķər nəzçua: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . (iagəu acçaƿəuƿ) . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

aitahaƿkua raaʒartakua eiɸərķaarc, anaƿqazarakua rərɸiara, iahħaƿ: . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

dousə irəmou aʒtarɥkua rəxıɥalarc, naƿ rədkəlanə idrəckıalarc, aʒtaɥə ɸəckua qarçalarc, ubart rqnə apsəʒkua ançanə iraaʒalarazə;

f) arţelı nxamya iataxəu, arţelı ialou rzeipş uəsura iataxəu anxaƚa xəbrakua eicdərgəlarc;

ƚ) arţelı ialou aɥlenʅa ruəsura aķvalifiķacia iazdərharc, auəsuəʃa ddərçarazə aķolxozaa abrigadirra, aţraķţor nəqucara, aķombain nəqucara, aşoferra, araxu rhakıəmra, asaniţarra, aɸə anəqugara, aħa aaʒara, araxu aaʒara azqazara, axıɥara, aixahaʅa, aķulirovķa qaçaʅa, aʒəkuƿaʅa, aʒəkuçaʅa, ubas apacxa labaraţoriaɸgıə auəsura rəlşaraƿə eipş,—acxəraara rətanə iazəqarçalarc;

i) arţelı ialou aɥlenʅa rķulıţura iazdərhalarazə, agazetkuei, aƚqukuei, aradioi, aķinoi, arţelı ialou aɥlenʅa irxıəgʒo irəladərʅarazə, aķlubkua, abiblioţeķakua, apxıartakua arţelı aqnə eiɸərķaarazə. arţelı aqnə abaniakua, apaçasartakua qarçarc, amxkua rɸə akıala ckıakua dərgəlarc, akətan amyakua dərɸeirazə, ibzianə iqarçarazə, nəmyaxəç-aamyaxəç açlakua, eiharaķgıə aƚər-çlakua, amjaçla, evķaliƿţ, aţung, adap, ubas egıərtgıə eitarharc, aķolxozaa dousə ryənkua rərpşʒarazə, reioııƿrazə acxəraara rərtarc, rtəʒguar adgıəlkua rɸə aƚapəqap jla bziakua: iahħaƿ, aciţruskua, aţungkua, aevķaliƿţkua, aƚərçlakua, amjaçlakua, arakua reitaharaɸə irəcxraalarc;

ķ) aķolxoz aɸə auəsura aqnə aħsa alargalarazə, arţelı azeipş uəsuraɸə aħsa ruəsuragıə eiɸərķaarazə; axuɥə aaʒartakua, axuɥ bartakua ubas egıərtgıə eiɸķaaua aħsa aynəƿ ruəsura işalşo iərmario, eiha apəƚara zmou aħsa aķolxoz aɸə aihabərakua irəlarçarazə.

V

aɥlenrazə

7. ɸəc aķolxoz ialalo rsƿisoķ qaçanə aķolxoz aƿravlenie, arţelı aɥlenʅa zegıə reizaraɸə iaaganə irəlarħoiţ. ubraqa auƿ iaxrədərķəlogıə.

НАЦИОНАЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА АБХАЗИИ им. И. Г. ПАПАСКИР
ПОГАШЕНО
15616

arţelı aɸə ɥlenɟas ialalarc qaloiţ dəpħəsəz, dxaçaz, kurala 16 şəkusa rqənʒa iənaʒaxıou aķrəzua ajlar ireiuou zegıə. arţelı aɸə ɥlenɟas irədərķəlom aķulaķɟei abɟə zmam egıərt zegıəi.

aguata: abri apqara iaçanamķərc alşoiţ abart:

a) abɟə azin zmam rçeiɟa aķər şəkusa jlar irzeioıəu auəs zua, guəķ-psəķala auəsura iaɸkuou;

b) asoveţ ħəntkarrei, aķolxozi irpərxagakuou axıərħakuoz, iaxıərukuoz rzə iaxganə daɸaqara iđəkurçakuaz, ua iaxıneiz 3 şəkusa ireiçamķua kiiarəla auəs zəukuaz, asoveţ ħəntkarra imyapnagoz auəskua irəcxraauaz, işɸeixaz asoveţ ħəntkarra iazərbaz aķulaķɟa rtaaɟei darei.

aķolxoz ialalaanʒa 2 şəkusa şəbɟaz zuəsuəga araxu (zəɸkua, zəɟkua, zķambaſkua) ztiiz, axaɸəlaçaɸəjla zmam axazənxayɟa, aķolxozaɸə irədərķəloiţ dousə axaɫalaxuə iroua aqnəɸ 6 şəkusa rqənʒa auəsuga araxuəi, (aɸkuei, aɟkuei, aķambaſkuei), ajləei rəxu ſarala işalargalo ala aɫquə rnapə anərçar.

8. arţelı ialou aɥlen ialcara rəlşoiţ arţelı ialou aɥlenɟa rzeipş eizaraɸə. ari aizaraɸə artelı ialou zegıə raxıɸ xəxu raxı y-xuəķ ireiçamķua iəqazarouɒ. arţelı aɥlenɟa rzeipş eizara proţoķol aɸə ueizgıə-ueizgə ianərçarouɒ aizaraɸə arţelı aɥlenɟa zaqayə əqaz, arţelı aɥlen ialcarazə zaqayə rnapə iyaxaz. arţelı ialərcaz aɥlen daxıalərcaz danakuəmşahatxa, azin iəmouɒ araion isɒolķom aqnə daşşərc. araion isɒolķom aprezidium ari iaşşəpxıəʒ ianalaɟajo arţelı axagəlaygıə, iaşşəzgıə alarɸanə iaxuapşueiţ, ubraqa iakuərçogıə aķuxoiţ iənarəgʒo.

VI

arţelı amalkua

9. arţelı ialalo auaa tʒa-cəpxıaʒa mazarala izeipşrou eipş 20 maat inarķnə 40 maat rqənʒa alargaloiţ alalarazə xutalagalas. alalarazə axutalagala ialargalo apara şarazkuəm fondnə arţelı iaɸnə inrəɟueiţ.

10. arţelı ɥlenɟa irzeipşərɸəz amal (auəsuəga araxu, aməruəgakua, axəbrakua, ubas egıərtgıə) rəxura aqnəɸ 4-xu raxı xuəķ inarķnə rəbƶa aqənʒa şara zkuəm fondnə arţelı zegıə iaɸnə iſtarçoiţ. iaha zənxara oıuoıuou ialalo ialəeigalo axıɸ eihanə iſtarçoiţ şara zkuəm afond aqnə, egıəi iaanxaz axuta arţelı ialalo pais izərpxıaʒoiţ.

arţelı ialçəz auayə iuəsura iakunago iərtoiţ, pais ialəeigalaz axu paranə izxəndərħueiţ, iara ialəeiçaz, arţelı adgıəl aqnəɸ aķumķua, daɸa dgıəlķ aqnəɸ adgıəlgıə iərtoiţ. ari iəkunagonə iəqou iərtoiţ anxara aşəkus ialganə, arţelıaa rahasabkua aneildərgalaķı aſtaxı.

11. arţelı ialou itargalaz aɸayrei, iəraaʒo rəraxu iaarəſtəzəi rqnəɸ:

a) aħəntkarraxı ialargalarazə irədəu alargaloiţ. iərpsaxəz ajlakua xəndərħueiţ amaſəna-ţraķţor sţanciei darei irəbɟou adogovor işaħo eipş amaſəna-ţraķţor sţancia auəsuəmtazə iakunago ſarala iartoiţ (ari adogovor aħəntkarraɸ zaķuan amɥ amouɒ), aķonţraķţacia adogovorgıə nargʒoiţ;

b) aşəkusanə iəlarçaşa rəzxara ajla tarpsoiţ, şəkusəķ rəraxu zlanəquərgaşa aqaɫa rɟaxəueiţ. iara ubasgıə rapxıaqa rɸayra bɟəsər jladei qaɫadei iəkuəmxarazə ialxnə irɟaxəueiţ şəkusəķ irəzxaşa aqnəɸ 10-15 procenţ;

v) arţelı ialou aɥlenɟa rzeipş eizaraɸə işakurço eipş axəmxuaɟei, atah-

madajei aamtala auəsura zləmşoi, ar qapſ ireiuou rtaaja acxəraara ztaxkuoui rzə, axuɥkua raaɜartakua rnəqugarazəi, aetəmja raaɜarazəi—xazə ialxnə afond ſtarçoiţ. ari afond arţelı aarəxra zegıə aqnəƮ 2 procenţk rəçkəs eihamxarouƿ;

g) arţelı ialou aɥlenja rzeipş eizaraɸə işakurçaz eipş ialərxəueiţ aɦəntkarra iadərəxuhaşa, mamzargıə atiirtakua rɸə iərtiişa aɸayra;

d) egıərt iaanxaz aɸayra zegıəi, araxu aaɜara irnatazi arţelı aɥlenja dousə zaqa-zaqa uəsməş rəmou iaɸərpşnə irşoiţ.

12. arţelı parala iaaxaɬalo aqnəƮ:

a) zaɥuanla aɬaxƮkua irəkuu aɦəntkarraxı ialargaloiţ, astrax para rɬoiţ;

b) ruəsuraɸə iaartaxxo auəskua irəkudərxarɥueiţ, iahɦaƿ, aməruəgakua irəgkuou alaqarçoiţ, ui aparala araxu rxuɬƮueiţ, anxara iapərxagou axuaɥa-maɥakua ndərʇoiţ, ubas abart reipş egıərtgıə;

v) arţelı administracia - nxamyaƮ xarɥkua alarɬoiţ, abri azə uərt inəxracə rəlşoiţ parala iaarxaɬalaz zegıə aqnəƮ 2 procenţk ireihamɥkua;

g) aɥulıtura uəsurazə iərtaxxo, iahɦaƿ, abrigadirjei, ubas egıərtgıə razəqaçarazə, axuɥ aaɜartakua reiɸɥkaarazə, aradio akuərgəlarazə, ubas abart reipş egıərtgıə rzə iərtaxxaşa apara alxnə ıſtarçoiţ;

d) aməruəgakua raaxuarazə, araxu raaxuarazə, axəbra rgəlara axarɥkua rzə, abart axəbrakua rərgəlarazə kıərala iərɥkuo auəsuja ruəsura axu rətarazə, akət-nxamya abanɥ aqnə aɸɦara narounə iərpsaxəz apara alaxəndərɦrazə şara zkuəm fondnə irəmou apara ɸəc eitalarçoiţ. ari ɸəcialarço apara dara aɥolxozaa parala irxaɬalaz zegıə aqnəƮ 10 procenţk inadərɥnə 20 procenţ ireihamzarouƿ;

e) iaanxaz apara zegıə inəkuçanə arţelı ialou aɥlenja dousə zaqa-zaqa uəsmş rəmou iaɸərpşnə irşoiţ.

arţelı xaɬalaxunə ialalo zegıə ianalalo aɸnə iaxəmgaɥua aɬquə itaryueiţ.

arţelı xaɬalaxunə ialanagalo eipş, xarqəs iaiouagıə ɬquəla ıſtəxnə iqarçoiţ aşəkusƮ smeţa, ari asmeţa ala auəsura ialagoiţ arţelı aɥlenja rzeipş eizaraɸə ialajajanə ianəſakudəroıuoıualaɥ inarɥnə.

arţelı aparakua rxarqra asmeţa işaɦo macara ala aɥuɜouƿ apravlenie işrəlşo, mamzar asmeţa iaɦo staţiaɥ aqnəƮ daɸa staţiaɥaxı apara aiagarazə apravlenie arţelı ialou aɥlenja reizara aqnə azin ələrxəueiţ. arţelıaa rpara abanɥ aɸə dara rsɥoţ aqnə irəmouƿ, mamzargıə asberɥassaɸə iʇaxnə irəmouƿ. art rpara axıƮ apara aſtəxra alşoiţ arţelı apravlenie rpriɥaz ala macara. ari apriɥaz anənarəgɜo arţelı axagəlayəi ahasabeilərgayəi ayəqagıə rnapə ananərçalaɥ auƿ.

VII

auəsura aiɸɥaarei, auəsura axuɬarei, auəsura disciplinei

13. arţelı anxamyaɸə uəsuƮəs iəqou zegıə iara arţelı ialou aɥlenja xaƮ maxuɸala iqarçoiţ. ari auəs rueiţ aɥolxozaa rzeipş eizaraɸə auəs şaauəşa ɦa apqara iəſtərxəz işaɦo ala, aɥolxozaa ruəsuraɸə kıərala irɥərc qaloiţ aqazaja, ɥədala iazəqaçou auaa, (agronomja, anqnərja, aţexnikja, ubas abart reipş egıərtgıə).

aamtala auəsuja rɥra alşoiţ inalɥaanə ianaazguaqəua aamtazə; iərlasnə iqarçaranə auəsuƮə anrəmou dara aɥolxozaa zegıə auəs şəruagıə rəmacara ari auəsura anrəlmşo, rəmɥ ana-

kuəmxo aamtazə, iara ubasgıə axəbrakua rzə.

14. apravlenie arţelı ialou aɥlenɟa şanə aarəxraꝝ brigadakua eiɸərḳaaueiţ.

aarəxraꝝ, brigadakua alərxəueiţ ɸħarala alaçara-eiḳurşa aamta nɟaanʒa.

aarəxraꝝ brigadakua amxkua uɥasţḳa-uɥasţḳala işanə, uərt auɥasţḳakua rɸə alaçara-eiḳurşa aamta nɟaanʒa xıəʒħala abrigadakua irədərçoiţ.

apravlenie brigada-brigada cəpxıaʒa aməruəgakua şanə, auəsuəga raxukua şanə, axəbrakua şanə aḳţla iqaçanə abrigadakua irnatoiţ.

araxuaaʒara iazḳəu abrigadakua eiɸərḳaaueiţ ɸħarala 3-şəkusa ireiçamḳua.

arţelı apravlenie araxuaaʒara iazḳəu brigada cəpxıaʒa araxu şanə irədərçoiţ, ubart araxukua rnəqugara iataxəu amaꝝaxukuei auəsuəgakuei axəbrakuei rərtoiţ.

arţelı aɥlenɟa auəsuꝝ şanə irəzto abrigadir iouꝑ. abrigadir iualəuꝑ aḳolxozaa zegıə dousə işrəlşo auəsuꝝ rəitaracə. auəsuꝝkua abrigadir ibrigada ialou ianərzəişo uaraḳ, gucxuraḳ dapşnə aẓə imaɥnə, aẓə eihanə iimtarouꝑ, dousə zəzqazou, zaqa amɥ rəmou iaɸrəpşnə, irəlşaşa auəs aapɟanə iritalarouꝑ. zɟa-zꝝəm aħsei, apşkaɟa zaaʒoi ruəsura iərmariarouꝑ, zɟazꝝəm aħsa rəxşaroura məzḳə şəbɟou auəsura aqnəꝝ zənʒa rxə iakuitərꝝərouꝑ, axşara danroulaḳı aſtaxıgıə daɸa məzḳgıə auəsura aqnəꝝ rxə iakuitərꝝərouꝑ, uərt aħsa rguə anəbziaz ayəməz rəla şaqa uəsəmş rzərꝝoz abƶa ritalarouꝑ art ayəməz rzgıə.

15. arţelı aɸə akət-nxamyaꝝ uəsurakua zegıə iaapɟanə uəsurala, sdelıſɥinala auꝑ işəqou; ɸnaḳꝝi auəsura anormakuei, uəsəmşla ubri iakunagoi arţelı apravlenie iazguartoiţ, nasgıə arţelı ialou aɥlenɟa rzeipş eizaraɸə iſakudərɔıuɔıuoiţ.

guəḳala auəs zua aḳolxoz ialou auayə, auəsuəga araxu iəmoui amaſəna iəmoui, auəs axiua adgıəl anəłra zeipşroui irɸərpşnə iəlşaşa ɸnaḳꝝi iuəsura normala ipɟanə iſtərxəueiţ uəsuꝝəs iəqou zegıə, iahħaꝑ: geḳţarḳ aɟaɔıuara, geḳţarḳ alaçara, geḳţarḳ abamba rſaꝑkua anəł rədəħħalara, ţonnaḳ aɥa alaħara, cenţnerḳ asvioḳla adgıəl açxra, ḳilogrammḳ aɥai boııaʒa aizgara, şałaḳ atatən aɸəxra, geḳţarḳ akunə ajjara, geḳţarḳ akunə arbaaʒara, liţrḳ axş axıara, ubas abart reipş egıərtgıə uəsmşla rəxu rſoiţ. abri axuſarazə iguartoiţ auəs zua auayə abri auəs iuərc qazaras iəlazarc iataxəu abri auəs aqaçara zaqa iɟgıou, auəsuyə iḳvalifiḳacia iataxxo zeipşrou eipş, arţelı azgıə uəss iaçanaḳəua zegıə.

arţelı ialou aɥlen mɥəbɟəḳ axı znəḳ iaxmərpaḳua uəss iaaqaiçaz exſalanə iazguartoiţ, ubas iaaixałalakuaz pxıaʒanə iuəsəmş ḳniſḳaɸə izaniçoiţ iara dəzlou abrigada aihabə abrigadir.

arţelı apravlenie iaalaganə zegıə iaxıərbo eisəmza znəḳ-znəḳ iḳədərçoiţ arţelı ialou aɥlenɟa rsia (sꝑisoḳ) irxəsəz amzazə dousə zaqa-zaqa uəsəmş dərꝝaz ançanə. aḳolxozaa zegıə xaz-xazə şəkusəḳ aynəuçqala uəss iaaqarçaz eixſalanə iguartoiţ, ubas iaarxałalazgıə eixſalanə iguartoiţ, işçabərgəugıə ueizgıə - ueizgıə rnaꝑə akurçoiţ ahasabeilərgayəi, nasgıə abrigadiri, arţelı axagəlayəi; ubas arţelı ialou aɥlen zaqa uəsəmş irꝝaz zegıə iddərbarazə arţelı ialou aɥlenɟa rɸayra aşara axıəſakudərɔıuɔıuo reizara yə-mɥəbɟa şəbɟou zegıə iaxıərbo iḳədərçoiţ.

iahħaꝑ, amxəuərstaɸə auəs zua abrigada ruəsura abziara abzourala dara

irədəz auɥasţkaɸə rḳolxoz zegıə azeipş bɿaraƤ cifra açḳıəs eihanə iəkuərgəeiţ; mamzargıə araxu aaʒara iazḳəz abrigada ibzianə araxu naɒə axırədərḳəlaz azə ajkua axş raɟanə irəmərxəueiţ, rəraxu dərpsəloiţ, araxu ɸarakua aḳə aarəgmərxaḳua iraaʒoiţ, — ubas iəqou abrigadakua irəlou aɥlenɟa dousə iəqarçaz ruəsəmşkua zegıə 10 procenţḳ rqənʒa irzaxərçoiţ, abrigadakua rəynəuçqa ireioııʒou aoıey uəsuɟa ruəsəmşkua 15 procenţ rqənʒa rzaxərçoiţ, abrigadiri, aferma eihabi—20 procenţ rqənʒa.

amxəuərstaɸə auəs zua abrigada ruəsura baapsra aqnəƤ dara irədəz auɥasţkaɸə rḳolxoz zegıə azeipş bɿaraƤ cifra açḳıəs eiçanə itərgazar, mamzargıə araxu aaʒara iazḳəu abrigada ibzianə araxu anaɒə axırədrəmḳəlaz azə, axş axıara abɿaraƤ cifra açḳıəs eiçaxazar, araxu ɸarakua anaɒə rəgxazar, aaʒara bzia rmouazar, ubas iəqou abrigadakua dasəu ruəsəmşkua irəmou zegıə aqnəƤ 10 procenţḳ rəgdərxoiţ arţelı aɒravlenie.

arţelı ialou aɥlenɟa afeidakua rşoiţ dousə zaqa-zaqa uəsəmş dərƤaz iaɸəpşnə macarala.

16. arţelı ialou aɥlenɟa aşəkus nɟaanʒa parala avans rərtar alşoiţ. ari avans dara ruəsurazə irəkunago abƶa (50 procenţ) açḳıəs eihanə rətara iakuitəm.

ſarala arţelı ialou avans rərtaracə alşoiţ iara aḳolxoz iaxıataxxo azən aɥa alaħara ianalagalaḳı iaxəxnə 10-15 procenţ iəlaħou aɥa aqnəƤ.

aţexniḳaƤ ḳulıţurakua raarəxra iaɸəu arţelı ialou avans parala irərtoiţ, abamba, akunə, asvioḳla, aɥa, anəɟ, atatən, ubas abart reipş egıərtgıə aħəntkarraxı ralagalara rəlagara iazmərpşəḳua iara aħəntkarraxı işalargalo eipş mɥəbɿəḳ axı znəḳ iaxəmgaḳua, ialargalaz aaləç azə parala irouagıə 60 procenţ ireihamḳua.

17. arţelı ialou aɥlenɟa zegıə rxə iadərçoiţ rḳolxoz iaƤəu amal oıuoıuala irəxıɥalarc, aḳolxoz məxkua rɸə auəs zua aħəntkarra amaſənakua oıuoıuala irəxıɥalarc, guəḳala auəs rəularc, ausţav iaħo zegıə inargʒalarc, arţelı ialou aɥlenɟa reizaraɸə iəſtərxəua apqarakuei, aɒravlenie iqaçaƤnə irədərçakuauei nargʒalarc, aḳolxoz aynəuçqa auəs şaauəşa ħa apqarakua iapərçakuaz irəkunəqualarc, aɒravleniei abrigadiri irədərço auəsuƤkua qarçalarc, azeipş uəsurakua irɟəmaaſaḳua auəs rularc, auəsura disciɒlina oıuoıuala inargʒalarc.

irzeipşəu amal işakunago iazəmnəquo, anaɒadḳəlara iaɟaaſo, iaxəzgo uəs oıuoıuaḳ rəmamḳuan auəsura iḳələmsua, iaaſanə auəs zəmua, ubas abart reipş egıərt auəsura disciɒlinakuagıə eilazgo ausţav iaħo zərxuaxuo aḳolxoz aynəuçqa auəs şaauəşa ħa apqarakua iəſtərxəz işaħo ala aɒravlenie rəla auəs iakuƚeiţ, iahħaɒ: ickıanə iəqarəmçaz ruəsəmşkua irəcəmçaḳua eita ddərqaçoiţ, laxı rərtoiţ, guboıan rərtoiţ, azeipş eizaraɸə iddərboiţ iəruəz şxuartam, aoıuə-eikuaɟa ianərçoiţ, 5 uəsəmşəḳ rqənʒa aşţraf ddərƚoiţ, eiçou auəsuraxı iaxərgoiţ, auəsura aamtala iaquərxəueiţ.

abar arţelı izəkudərƚakuo aḳə anərməxualaḳı, aḳə iəmbɿaʒo arţelı aɥlenɟa ralcarazə arţelı aɥlenɟa zegıə reizaraɸə inaganə iəkunargəloiţ arţelı aɒravlenie.

iəmbɿaʒo arţelı aɥlenɟa alərcoiţ akətnxara arţelı ausţav aabaƤi aɒunḳţ işaħo ala.

18. aḳolxoz azeipşƤ, aħəntkarra amal iarbanzaalaḳgıə, izaqarazaalaḳı aoııəɥra, ɟgıaşaku arţelı aarəxəi arţelı amazarei, iara ubasgıə amaſəna-ţraḳţor sţanciakua rmaſənakua işaḳuəm

irəznəquo, ibʒəzxəua akolxoz azə aʒgıa ztaxəu uaynə, jlar raoıaja irəcxraayəu uaynə aup artelı ialou auaa dşərpxıazo.

abart reips aʒgıakua zuəz, akolxoz eilagara iaᵠəu auaa artelı ialou neilaᵠanə auəs rəkuqaçanə asud iartoiţ anxaʒei auəsuʒei rhəntkarra azakuankua rəla irəkunago akə rəgdmərxarazə.

VIII

artelı auəs myapgara

19. artelı auəskua zbo, eilzərgo iara artelı ialou aylenja rzeips eizaroup, ubart aizarakua rəbʒara eihabəs iəqou—artelı apravlenie aup. artelı apravleniə dara artelı aylenja reizara aqnə ialərxəueiţ.

20. artelı auəskua zbo, artelı aᵠə zegıə ireihau organnə iəqou artelı aylenja rzeips eizaroup. artelı ialou aylenja rzeips eizara aqnə:

a) ialərxəueiţ artelı axagəlayəi, apravleniei, iara abasgıə ialərxəueiţ artelı areviziaᵠ komissia. abri areviziaᵠ komissia artelıaa rzeips eizaraᵠə ialərxəz araion ispolkom aᵠə ifakudəroıuoıuaroup;

b) akolxoz ylenjas ᵠəc irədərkəloiţ, ialcaᵠəu alərcoiţ;

v) aşəkus azə iəruəşa aarəxraᵠ plan fakudəroıuoıuoiţ, ifakudəroıuoıuoiţ axəbrargəlara aplan, auəsura anormakua, uəsəmşla axu rəkuçara;

g) amafəna-ţraktorᵠ stanciei dara rdogovor fakudəroıuoıuoiţ;

d) areviziaᵠ komissia ueizgıə-ueizgıə ialarxunə ialaʒajoiţ apravlenie rəşəkus-uəsura aoţyoţ, iara ubasgıə ifakudəroıuoıuoiţ akər zçazkəua akətnxamyaᵠ uəskua şəmyapərgoz azə apravlenie roţyoţgıə;

e) ifakudəroıuoıuoiţ eiua - eiᵠəm afondkua rzə zaqa-zaqa ftarçaşa, aaləç, aparei uəsəmşək azə irərto iakuło;

ƶ) artelı aynəuçqa auəs şəruəşa apqarrakua fakudəroıuoıuoiţ.

abraqa, ari apunkţ aᵠə iarbakuou auəskua apravlenie iakuərço akolxozaa zegıə rzeips eizara aqnə ifakudəroıuoıuaan3a amy amam.

akolxoz ialou rzeips eizara zakuannə ipxıa3oup, iara artelı ialou rəbƶayək ieiçamkua aizaraᵠə iaanə iəqazar. ui aizaraᵠə iər3bueiţ auəskua zegıə, abart rəda: apravleniei, artelı axagəlayʒa ralxra, artelı aylenja rəua artelı ralcara, afondkua zaqarou afakuroıuoıuara, abart auəskua irəkurço zakuanla iqalarc artelı aylenja zegıə raxıᵠ $^2/_3$ eiçamkua iəqazaroup. akolxozaa rzeips eizara aqnə iəftərxkuo apqarakua argama napyaxarəla aup işrədərkəlo.

21. artelı auəskua rbarazə artelı auəskua zmardaşa apravlenie alxnə iəkudərgəloiţ, ari apravlenie xəpxıa3arala 5-9 yək rəqnən3a alarçoiţ iara artelı zaqarou iaᵠərpşnə. artelı apravlenie ᵠharala 2 şəkusa auəs rəurazə ialərxəueiţ.

artelı azə iuəsmyapgaynə iəqou apravlenie aup: apravlenie artelı auəsurazgıə artelı aylenja reizaraᵠə ackə ahara rədəup, ackə ahara rədəup ahəntkarra aqnə artelı iadəu aualkua rənag3arazgıə.

22. artelı auəsuʒei, iara artelı abrigadakuei ruəsurei axə ritalarcə esəmşaaira myakuçara rzəiularazə, artelı apravlenie iəftərxkuo apqarakua myapgafas iroua eisəmşaaira dafklapşlarazə artelı ialou rzeips eizara aqnə dalərxəueiţ artelı axagəlayə. artelı axagəlayə artelı apravleniegıə xagəlayəs damoup.

arţelı axagəlayə arţelı auəskua rbarazə arţelı ialou aqlenja rzeipş eizarakua eisəmza yənţ-xənţ ireiçamkua eizigalaracə iəduр.

apravlenie axagəlayə diəcxraarazə iara axagəlayə apravlenie ialou rəqnəţ zəзbaxu aləeigalo arţelıaa reizaraфə ialaјajanə, ifakudəroıuoıuoiţ arţelı axagəlayə ixatəpuayəs.

arţelı axagəlayə ixatəpuayə arţelı auəsurazə axagəlayə iirbo zegıə naigзalarouр.

23. abrigadirjei, arţelı araxu aaзaraфə fermakua zmadakuoui alxnə apravlenie ifakudəroıuoıuoiţ фharala 2 şəkusa ireiçamkua.

24. arţelı ahasabkua reilərgarazə, rahasab afakurgəlarazə, iara arţelı ialou aẓə hasabeilərgayəs dəkudərgəloiţ. mamzargıə hasabeilərgayək daфaqaranţ daaganə kıərala dəkudərgəloiţ. ahasabeilərgayə arţelı ahasabkua işakunago imyapigoiţ, arţelı auəsurakua işəftəxəu aformakua rəla hasab rzəunə îquəla iftixəueiţ, ari iuəsuraфə arţelı apravleniei axagəlayəi rnapaçaqa dəqouр.

arţelı amazara acçara-acəxra, avans şara, afaraţ fondkua rxarqra iarbanzaalakı akə ahasabeilərgayə dakuitəm, ari eipş azin zmou apravleniei, axagəlayəi rəmacara rouр. arţelı iaarxarqua aparakua rdokumentkua ahasabeilərgayə inaysgıə arţelı axagəlayə inapə anəzarouр, mamzargıə axagəlayə ixatəpuayə inapə anəzarouр.

25. apravlenie anxamya - finansţ uəsuras iaaqarçaz zegıə guartoiţ areviziaţ komissia ialou. uərt iguartoiţ parala akuzaaiţ, farala akuzaaiţ arţelı iaalanagalaz zegıə işakunago eipş aîquə itargalou itarəmgalou, austav işaho eipş akuu rxarqkua şərxarqua, arţelı amazara işakunago irəxıqouou, irməxıqouou, amazara aẓər eimiqoma. aẓər ifama, ahəntkarra aqnəţ arţelı iadəu aualkua rəфharakua irəxmərpakua inarg3oma, arţelı iakuu aualkua sparîoi, iara iafnə abna iazəlou şpalərxəuei,—abart zegıə guartoiţ areviziaţ komissia.

dara abart inrəcçanə areviziaţ komissia iaxuapşueiţ arţelı aqlenjei arţeli rahasabkua şeildərgo, iaadərpşueiţ arţelı aqlenja irəkunagonə irmouz akrəqazar, ikunamganə aẓə. iuəsməşkua irəcərçazar, afharazə aẓər iuəsməşkua rəxu iərəmtazar, arţeli, arţelı ialoui kunamgak rəxınə iəqazar, ubas abart reipş egıərtgıə.

areviziaţ komissia arţelı arevizia azərueiţ şəkusək aynəuçqala 4-nţ; apravlenie şəkusək aynəuçqala uəss iaauəz ha, ihauəz-iahxaîalaz ha arţelı ialou zegıə eizganə reizaraфə ianrəlarho aamtazə ubraqa areviziaţ komissiagıə arţelı apravlenie iəqarço adokład iakurço rəlarhoiţ. uərt aja rhoiţ apravlenie roţyoţ işaalgalakqqıa. areviziaţ komissia iynə iəftərxəz areviziaţ akţ akolxozaa rzeipş eizaraфə ifakudəroıuoıuoiţ.

areviziaţ komissia ruəsurazə aoţyoţ zzəqarço arţelı aqlenja rzeipş eizara aup.

acçarazə:

361047